

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2006r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny
w składzie:

Przewodniczący – Sędzia S A Małgorzata Manowska

Sędzia S A Regina Owczarek- Jędrasik / spraw. /

Sędzia S O (del.) Andrzej Turliński

Protokolant st. Sek. Sąd. Agnieszka Prokopiuk

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2006 r. w Warszawie na rozprawie
sprawy z powództwa „ Zakładu Elektroenergetycznego”
Spółki Akcyjnej w G oraz Huty „ ” S.A. w

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o ustalenie warunków umowy
na skutek apelacji powodów
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

z dnia 3 sierpnia 2005 r., sygn. akt XVII Ame 32/04

oddala obie apelacje.

UZASADNIENIE

Powód „ Zakład Elektroenergetyczny” S.A. w G
niósł odwołanie od decyzji z dnia 19 lutego 2004 r. Nr DPK-511-
0)/2004/ZM Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, orzekającej zawarcie

UMOWY O świadczenie usług przesyłowych pomiędzy Zakładem
Elektroenergetycznym S.A. w G a Hutą „ ” S.A. w i
ustalającej treść tej umowy.

Powodowy Zakład w/w decyzji zarzucał:

- naruszenie art. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne polegające na pozbawieniu skarżącego prawa do zastosowania wobec Huty mechanizmu rozliczeń tożsamego z przedpłatowym układem rozliczeniowym, o którym mowa w art. 6a Prawa energetycznego,
- naruszenie art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że wobec Zakładu winny mieć zastosowanie wyłącznie ogólne zasady wstrzymywania świadczenia usług przesyłowych określone w art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego,
- naruszenie art. 490 k.c. polegające na pozbawieniu powodowego Zakładu prawa do należytego zabezpieczenia swoich interesów w sytuacji, gdy spełnienie świadczenia przez Hutę jest wątpliwe ze względu na jej stan majątkowy.

Podnosząc powyższe powody Zakład wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji przez dokonanie zmian w umowie o świadczenie usług przesyłowych i nadanie § 9 ust. 3 umowy brzmienia: „brak uzyskania zaliczki w formie uznania rachunku bankowego ZE do dnia wskazanego w ust. 2 uprawnia ZE do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych. Jeżeli dzień uiszczenia zaliczki wypada w dzień ustawowo wolny od pracy, termin ten przypada na następny dzień roboczy następujący po dniu wymienionym w ust. 2” lub alternatywnie przez nadanie § 9 ust. 2 brzmienia „zaliczki będą uiszczane: za okres 1-10 danego miesiąca – do 1-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres 11-20 danego miesiąca – do 10-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres od 21 do końca danego miesiąca – do 20-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc”.

Nadto Zakład wnosił o:

- zmianę zaskarżonej decyzji przez dokonanie z uwagi na oczywistą omyłkę zmian w umowie o świadczenie usług przesyłowych, stanowiącej załącznik do tej decyzji przez nadanie zdaniu drugiemu § 9 ust. 1 umowy następującego brzmienia: „wielkość energii elektrycznej przyjmowana do ustalenia opłaty zmiennej za usługi przesyłowe będzie określana jako iloczyn zamówionej mocy, liczby dni w danym okresie, o którym mowa w ust. 2 poniżej, przemnożonych przez 24.”
- zmianę decyzji przez sprostowanie oczywistej omyłki polegającej na błędnym oznaczeniu numerów porządkowych ustępów § 12 umowy oraz nadanie pierwszej części zdania w § 12 ust. 6 umowy następującego brzmienia: „ ZE będzie miał prawo niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych, gdy: (...),

Ewentualnie w przypadku nieuwzględnienia wniosków o zmianę postanowień umowy Zakład wnosił o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez pozwanego oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Od decyzji z dnia 19 lutego 2004 r. Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki odwołanie wniosła także Huta S.A.

Skarżąca zarzuciła:

- wprowadzenie zbędnego z punktu widzenia przedmiotu sporu postanowienia § 4 ust. 6 dotyczącego sprzedaży energii elektrycznej,
- zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli § 9, polegającej na nałożeniu na Hutę obowiązku uiszczenia przedpłat w postaci zaliczki za świadczoną przez ZE S.A. usługę przesyłową mimo braku podstaw prawnych i faktycznych oraz z zignorowaniem możliwości zastosowania przewidzianego w art. 6a ustawy układu pomiarowo-rozliczeniowego, o ile zaistniałyby przesłanki określone w ustawie oraz w konsekwencji wprowadzenie w § 12 ust.6 pkt.a nieprzewidzianej w prawie

energetycznym sankcji w postaci wstrzymania się przez ZE S.A. ze świadczeniem usługi przesyłowej w przypadku niedokonania którejkolwiek z przedpłat określonych w § 9 ust. 2 umowy w jakiegokolwiek części (nawet w 0,001%). Prezes URE wypaczył także zdaniem Huty sens nowelizacji prawa energetycznego, obowiązującej od dnia 01.01.2003 r. gdzie mowa jest o wstrzymaniu świadczenia usługi dopiero po niezapłaceniu przez odbiorcę za pobraną usługę, powiadomieniu na piśmie i wyznaczeniu dodatkowego dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległości, a nie jeszcze przed realizacją usługi,

- zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli w postaci obowiązku uiszczenia nieoprocentowanych przedpłat w postaci zaliczki wyłącznie na rachunek bankowy ZE S.A. wskazany w § 9 ust. 2 umowy, bez uwzględnienia okoliczności, iż brak uznania rachunku bankowego ZE S.A. może wynikać z winy banku obsługującego przedsiębiorstwo energetyczne transakcję przepływu środków pieniężnych. Powyższe implikuje również narzucenie w decyzji z punktu widzenia ekonomicznego ceny wyższej niż maksymalna cena taryfowa wg taryfy ZE S.A.,
- zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli w postaci narzucenia Hucie „ ” S.A. dekadowego sposobu uiszczania przedpłat za usługi przesyłowe pomimo, iż Prawo energetyczne i zatwierdzona przez Prezesa URE taryfa ZE S.A. nie przewiduje takiego sposobu rozliczeń z klientem ustanawiając jedynie miesięczne okresy rozliczeniowe dla przedmiotowych usług. Zatwierdzona taryfa ZE S.A. umożliwia wprowadzenie do umowy systemu przedpłatowego dla umów przewidujących dłuższy niż 30 dniowe okresy rozliczeniowe,
- zawarcie w umowie uciążliwej klauzuli w postaci wprowadzenia nieznanego w Prawie energetycznym substytutu układu przedpłatowo-rozliczeniowego w postaci przedpłat, w sytuacji gdy nie zaistniały przesłanki z art. 6a prawa energetycznego oraz przez takie uregulowanie

- kwestii przedpłat, iż opóźnienie się z przedpłatą 1% kwoty skutkować będzie wstrzymaniem przez ZE S.A. świadczenia przesyłu, co pozostaje w całkowitej sprzeczności z istotą tej instytucji. Przy normalnym systemie przedpłatowo- rozliczeniowym przy zapłacie 99 % przedpłaty odbiorca posiada prawo do świadczenia o wartości uiszczonej zaliczki,
- zawarcie uciążliwej klauzuli w postaci ustalenia ceny za sporną usługę przesyłową w wysokości maksymalnej taryfowej opłaty za usługi przesyłowe z zatwierdzonej przez siebie Taryfy Energii Elektrycznej ZE S.A. z rażącym naruszeniem zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń, bez uwzględnienia uzasadnionych kosztów świadczonej usługi przesyłowej do obiektów Huty wskazanych w trakcie postępowania przed Prezesem URE przez Hutę „...” S.A. oraz bez wyeliminowania subsydiowania skrośnego pozostałych klientów ZE S.A.,
  - odmowę równego potraktowania interesów obu stron, zignorowanie powołanej w innym miejscu uzasadnienia zaskarżonej decyzji przez Prezesa URE zasady ekwiwalentności świadczeń przez nałożenie na Hutę „...” S.A. obowiązku kredytowania działalności przesyłowej ZE S.A., odmowie nałożenia na ZE S.A. obowiązku ponoszenia kosztu kredytowania pobieranych przedpłat w postaci odsetek ustawowych lub kredytu bankowego,
  - nierówne zabezpieczenie interesów obu stron przez wprowadzenie do treści umowy kwestionowanych przez Hutę „...” S.A. restrykcyjnych klauzul przy nienależytym wykonaniu zobowiązania umownego przez Hutę przy jednoczesnym braku wprowadzenia do umowy odpowiednich klauzul w zakresie odpowiedzialności ZE S.A. za nienależyte wykonanie zobowiązania,
  - wkroczenie wbrew wyraźnemu upoważnieniu ustawowemu Prezesa URE w kompetencje organów wymiaru sprawiedliwości w zakresie rozstrzygania sporów cywilnoprawnych, przejawiające się w uznaniu w

zaskarżonej decyzji tezy, iż zasadnym jest uwzględnienie gołosłownych twierdzeń ZE S.A. o rzekomym wielomilionowym zadłużeniu Huty „...” S.A. wobec przedsiębiorstwa energetycznego, gdy w przeciwnym kierunku Huta została zobowiązana do przedkładania prawomocnych wyroków Sądów ustalających zobowiązanie ZE S.A. wobec Huty oraz zignorowanie faktu, iż w wyniku prawomocnie zawartego przez Hutę ze swoimi wierzycielami układu przed Sądem Rejonowym w K... sygn. akt X Ukł 149/02/9, ZE S.A. posiada wobec Huty niesporne wierzytelności w łącznej kwocie 1.330.420.35 zł, których termin wymagalności przypada na następne pięć lat.

- uchylenie odpowiedzialności ZE S.A. za krótkotrwałe przerwy do 1 minuty, które mogą spowodować m.in. wyłączenie sieci niskiego napięcia w Hucie, negatywnie wpływają na żywotność urządzeń energetycznych,
- wprowadzenie w § 12 ust. 10 umowy zwrotu, który należy skreślić lub zmienić „lecz nie dłużej niż do końca roku kalendarzowego..” na zwrot „...lecz nie dłużej niż do końca kwartału, na który zamówiono moc umowną”
- wprowadzenie zapisu „oraz IRiESR ZE S.A.”, w sytuacji gdy Huta nie ma wpływu na ewentualne zmiany wprowadzone w tej instrukcji.

Nadto powodowa Huta zarzuciła naruszenie art. 7 i art. 77 k.p.a. przez niepodjęcie wszelkich kroków niezbędnych do dokonania wyjaśnienia stanu faktycznego, nie wyczerpujące zebrania materiału dowodowego, bez należytego przeprowadzenia postępowania dowodowego, w szczególności:

- przyjęcie, iż umowa będzie obowiązywała od dnia wejścia w życie decyzji Prezesa URE, ustalającej treść umowy, choć należałoby to orzec od dnia 01.01.2004 r.,
- nieuwzględnienie wniosku o powołanie biegłych do ustalenia rzeczywistych kosztów przesyłu energii elektrycznej do obiektów Huty oraz zweryfikowania zaproponowanych w trakcie postępowania

administracyjnego cen zaproponowanych przez Hutę, pominięcie przy rozstrzygnięciu materiału dowodowego zgłoszonego we wcześniejszym postępowaniu przed Prezesem URE przez Hutę „ ” S.A. w tym dwóch ekspertyzy z wyliczeniem uzasadnionych kosztów przesyłu do obiektów Huty, bez ustalenia rzeczywistych kosztów świadczenia przesyłu energii elektrycznej przez ZE S.A. w tym uznania, że godziwym i dopuszczalnym jest subsydiowanie skrośne, istnienie którego przyznaje Prezes URE w innym miejscu,

- niepodanie w treści umowy ceny za świadczone usługi przesyłowe albowiem Prezes URE nie wskazał, która z cen grupy taryfowej A23 obowiązuje – skoro taryfa to zbiór opłat i cen – nieważność umowy;
- oparcie się przy wydaniu decyzji na bezpodstawnych twierdzeniach ZE S.A. o rzekomym zadłużeniu wobec przedsiębiorstwa energetycznego Huty, mimo braku jakiegokolwiek prawomocnego rozstrzygnięcia w tej sprawie. Prezes URE nie uwzględnił też okoliczności faktycznych i prawnych wpływających z przedłożonych przez Hutę orzeczeń, tj. postanowienia Sądu Rejonowego w K o zatwierdzeniu jej układu i postanowienia Sądu Rejonowego w K i Sądu Okręgowego w K w przedmiocie odmowy wpisu na listę wierzytelności rzekomych należności ZE S.A. w łącznej kwocie 330.000.000 zł jako spornych. Nadto zignorowany został fakt, iż z podnoszonej przez ZE S.A. rzekomej kwoty zadłużenia Huty 79.718.61,79 zł przypada G Sp. z o.o. w K , a nie ZE S.A. co prawomocnie zostało rozstrzygnięte nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w K z dnia 6 czerwca 2000 r. sygn. Akt IX NG 3120/00/3 oraz postanowieniem Sądu Okręgowego w K z dnia 10 grudnia 2001 r. sygn. XIX Gz 722/01
- nierozstrzygnięcie kwestii podnoszonego przez ZE S.A. rzekomego innego zadłużenia Huty wobec przedsiębiorstwa energetycznego, w

szczególności zaniechanie wyjaśnienia kwestii wstępnej w postaci wymagalności wierzytelności ZE S.A. przez niezażądanie przedłożenia do akt prawomocnych rozstrzygnięć organów sądowych. Nadto Prezes URE nie uwzględnił okoliczności, iż ze złożonego odpisu nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w K z dnia 6 czerwca 2000 r. sygn. Akt IX NG 3120/00/3 wynika, iż co do kwoty 79.718.691,79 zł zobowiązanie Huty istnieje wobec „G ” sp. z o.o. w K , a nie wobec ZE S.A. w G .

Z tych też przyczyn skarżąca Huta wnosila o uchylenie zaskarżonej decyzji, w części dotyczącej nałożenia na Hutę „ ” S.A. uciążliwych obowiązków przy realizacji usługi przesyłowej przez ZE S.A. na zasadzie TPA i nakazanie Prezesowi URE merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy w tym zakresie. W szczególności Huta domagała się skreślenia §§ 4 ust 6,9,10 pkt. 11, 12 ust. 6 lit. A, 12 ust. 10, oraz 13 względnie zmiany decyzji przez zmianę w umowie uciążliwych dla Huty klauzul, w tym m.in. ustalenie w wyroku zmienionej wysokości opłaty przesyłowej w drodze jej obniżenia do wysokości odpowiadającej uzasadnionym kosztom przesyłu energii elektrycznej przez ZE S.A. do obiektów Huty oraz usunięcie obowiązku uiszczenia przedpłat w formie zaliczki za otrzymywane usługi przesyłowe. Nadto powodowa Huta wnosila o zasądzenie od ZE S.A. kosztów postępowania.

Decyzją z dnia 25 marca 2004 r. Prezes URE uwzględnił częściowo odwołania powodów i zmienił treść § 9 ust. 1 oraz numerację § 12 umowy zgodnie z żądaniem odwołania Zakładów oraz zmienił § 12 ust. 8 zastępując wyrazy” lecz nie dłużej niż do końca roku kalendarzowego” słowami „lecz nie dłużej niż do końca kwartału, na który zamówiono moc umowną”, w pozostałej części przekazując odwołania Sądowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wnosząc o ich oddalenie.

Wyrokiem z dnia 3 sierpnia 2005 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił oba odwołania i zniósł koszty postępowania między powodami.

W szczególności Sąd Okręgowy za bezzasadny uznał zarzut naruszenia art. 6a oraz art.6 ust. 3a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne / tekst jednolity Dz. U. z 2003r. Nr 153, poz. 1504 ze zm./ , bowiem przepisy te przewidują jednostronne uprawnienia przedsiębiorstwa energetycznego do zainstalowania przedpłatowego układu pomiarowo-rozliczeniowego służącego do rozliczeń za dostarczaną energię energetyczną jak również do wstrzymania dostaw energii elektrycznej. W ocenie Sądu Okręgowego realizacja tych uprawnień zależna jest wyłącznie od zaistnienia określonych w tych przepisach przesłanek i woli przedsiębiorstwa energetycznego, przy czym wymienione wyżej przepisy mają charakter norm bezwzględnie obowiązujących. Nadto Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, iż istnienie wcześniejszego sporu co do wysokości wzajemnych rozliczeń, przemawia za ustaleniem dodatkowych zabezpieczeń dla przedsiębiorstwa energetycznego, które Prezes URE wprowadził w umowie w postaci przedpłat i dekadowego systemu rozliczeń. Ryzyko powodowego Zakładu zostało, zdaniem Sądu Okręgowego, istotnie zmniejszone. Sąd Okręgowy uznał też, iż brak jest podstaw do przerzucania całego ryzyka na Hute , gdyż ryzyko gospodarcze ponosi każdy przedsiębiorca. Za bezzasadny uznał także Sąd Okręgowy zarzut naruszenia art. 490 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazał, iż po pierwsze umowa nie wyłącza stosowania w/w przepisu, a nadto okoliczność, że Huta nie uregulowała należności z tytułu wcześniejszych umów nie daje podstaw do domniemania, iż spełnienie świadczenia przez drugą stronę jest wątpliwe. Sąd orzekający uznał także, iż brak jest podstaw do umownej zmiany zasad wstrzymania świadczenia usługi przesyłowej w sytuacji, gdy przepis art. 6 ust. 3a Prawa energetycznego reguluje tę kwestię w sposób wyczerpujący, a nadto ma charakter bezwzględnie obowiązujący.

Za bezzasadne uznał także Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odwołanie Huty. Sąd Okręgowy podkreślił, iż to właśnie skarżąca odmawiając zapłaty za energię dostarczoną na podstawie umowy z lipca 2001 r. wywołała u powodowego Zakładu uzasadniony spadek zaufania. Zdaniem Sądu Okręgowego taki brak zaufania zawsze powoduje zaprzestanie kredytowania przez jedną ze stron umowy lub zaostrenie warunków kredytowania.

W ocenie Sądu Okręgowego bezzasadny jest także zarzut o restrykcyjnym charakterze klauzuli nakładającej odpowiedzialność na powodową Hutę za ewentualne zawinione działanie banku przekazującego przelew z przedpłatą. Powołując się na treść art. 474 k.c. Sąd orzekający wskazał, iż Huta odpowiada za działania swojego banku stosownie do treści art. 474 k.c. Sąd Okręgowy odwołał się także do Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP) oraz Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Rozdzielczej (IRiESR), wskazując, iż odbiorcy podłączeni mogą zakłócać funkcjonowanie całej sieci. Instrukcję taką ustala właściciel sieci.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podzielił także zarzutu Huty, iż ustalenie ceny za usługę w wysokości przewidzianej w taryfie stanowi uciążliwą klauzulę. Sąd podzielił bowiem wyrażone własne stanowisko w wyroku z dnia 8.01.2003 r., jak i stanowisko Sądu Najwyższego z dnia 9.03.2004 r., stwierdzające, iż ustalając wynagrodzenie za usługę Prezes URE nie ma kompetencji do zastosowania innych opłat niż taryfowe.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podzielił również stanowiska Huty, iż zapis § 10 pkt.11 umowy ogranicza odpowiedzialność Zakładu, skoro z treści tego postanowienia wynika, że dotyczy wyłącznie przyczyn o charakterze siły wyższej.

Dodatkowo Sąd Okręgowy powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12.04.2002 r., wskazał, że ekspertyza sporządzona na zlecenie strony nie ma charakteru dowodu w sprawie, a jedynie może stanowić pogłębione stanowisko strony.

Wyrok z dnia 3 sierpnia 2005 r. został zaskarżony przez „ Zakład Elektroenergetyczny” S.A. w G oraz Hute „ S.A.

Apelacja Zakładu zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego w szczególności art. 6a i 6 ust. 3a ustawy Prawo energetyczne, art. 490 k.c., oraz rażące naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Powodowy Zakład wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku przez zmianę decyzji Prezesa URE z dnia 19 lutego 2004 r. i dokonanie zmiany w umowie o świadczenie usług przesyłowych w następujący sposób:

- przez nadanie § 9 ust. 3 umowy brzmienia: „brak uzyskania zaliczki w formie uznania rachunku bankowego ZE do dnia wskazanego w ust. 2 uprawnia ZE do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych. Jeżeli dzień uiszczenia zaliczki wypada w dzień ustawowo wolny od pracy, termin ten przypada na następny dzień roboczy następujący po dniu wymienionym w ust. 2” lub alternatywnie przez nadanie § 9 ust. 2 brzmienia „zaliczki będą uiszczane: za okres 1-10 danego miesiąca – do 10-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres 11-20 danego miesiąca do 10-go dnia poprzedzającego ten miesiąc, za okres od 21 do końca danego miesiąca – do 20-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc”, a nadto o dokonanie zmian przez nadanie pierwszej części zdania w § 12 ust. 6 umowy następującego brzmienia: „ ZE będzie miał prawo niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych, gdy: (...)”.

Ewentualnie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Apelacja Huty zarzuca natomiast naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności przepisów Prawa energetycznego i przepisów prawa cywilnego, naruszenie

przepisów postępowania cywilnego w szczególności art. 217, 227, 232, 233 k.p.c. Skarżąca powtórzyła także w apelacji, podniesione w odwołaniu, zarzuty dotyczące wprowadzenia uciążliwych klauzul.

Z uwagi na powyższe Huta wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez zmianę postanowień umowy przesyłowej zgodnie z żądaniem powoda oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Dodatkowo Huta wniosła o przeprowadzenie dowodu z akt Sądu Najwyższego sygn. Akt III SK 9/04, sygn. Akt III SK 18/04, sygn. Akt III SK 48/04 oraz o przedstawienie pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, tj. przepisów: art.479⁵⁰ k.p.c., art. 23, 45 ust 1 pkt.2, 47 Prawa energetycznego.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 19 lipca 2006 r. strony wnosiły jak dotychczas. Jednocześnie powodowy Zakład wniósł o dopuszczenie dowodu z artykułu prasowego zawartego w „Rzeczpospolitej” na okoliczność wyniku finansowego Huty „...” S.A. w roku 2005 oraz na okoliczność, że Huta winna jest Z kwotę 6 milionów złotych z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, a także o dopuszczenie dowodu z kserokopii wyroku Sądu Okręgowego w K... z dnia 14.02.2006 r., sygn. akt XIV GC 1651/00 oraz wyroku Sądu Okręgowego w G... z dnia 15.02.2006 r. sygn. akt X GC 616/04.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje nie są zasadne.

Zgodnie z decyzją Prezesa § 4 ust.6 umowy stanowi, że „ Z tytułu zawarcia niniejszej Umowy ZE nie jest zobowiązane do zapewnienia sprzedaży energii elektrycznej, a wszelka energia elektryczna odebrana przez Klienta nie stanowi własności ZE”. Powodowa Huta domaga się wykreślenia przytoczonego postanowienia jako zbędnego. Należy podzielić stanowisko

Prezesa URE, że kwestionowane postanowienie wyłącza z kręgu podmiotów mogących dostarczać energię Hucie powodowe Zakłady i wobec tego usuwa wątpliwości co do tożsamości dostawcy. Powyższe postanowienie w niczym nie narusza interesów Huty, ma zaś charakter porządkujący, brak jest zatem podstaw do jego skreślenia.

Zaskarżoną decyzją § 6 punkty 1-4 otrzymały następujące brzmienie:

1. Klient został zaliczony do grupy taryfowej A 23 zgodnie z „Taryfą dla energii elektrycznej ZE S.A.”

2. Stawki opłat za usługi przesyłowe oraz zasady ich stosowania określa każdorazowo obowiązująca „Taryfa dla energii elektrycznej ZE SA” zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i opublikowana w Biuletynie tego Urzędu.

3. Rozliczenia Klienta za świadczone usługi przesyłowe odbywają się zgodnie z każdorazowo obowiązującą „Taryfą dla energii elektrycznej ZE S.A.”. W przypadku zmiany „Taryfy dla energii elektrycznej ZE S.A.” każdorazowo będzie stosowana stawka opłat przewidziana w „Taryfie dla energii elektrycznej ZE S.A.

4. Rozliczenie energii biernej odbywać się będzie oddzielnie dla każdej linii zgodnie z postanowieniami każdorazowo obowiązującej „Taryfy dla energii elektrycznej ZE S.A.”:

(a) indukcyjnej, określonej jako pobór ponad ilość odpowiadającą wartości optymalnego współczynnika $\text{tg } \phi_0 = 0,5$

(b) pojemnościowej, określonej jako ilość kV_{arh} wprowadzonych do sieci ZE.

Powodowa Huta kwestionując wyżej przytoczone postanowienie podnosi zarzut naruszenia art.45a i art. 47 Prawa energetycznego oraz § 2,3,5 i 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 kwietnia 2004r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną, art.537 k.c., art.3,9,10,20 i 23 Dyrektywy 2003 /54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca

2003r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 96/92/54/WE oraz art.8 Konstytucji RP przez przyjęcie, że określone w umowie maksymalne opłaty taryfowe za przesył energii elektrycznej, wynikające z zatwierdzonej przez Prezesa URE taryfy ZE S.A. mają charakter prawny cen sztywnych nie podlegających żadnej negocjacji ani obniżeniu oraz dopuszczenia do subsydiowania skrośnego. Powołując się na to, że opłaty taryfowe mają charakter cen maksymalnych i odbiorca ma prawo negocjowania takich cen powodowa Huta zmierza do wykazania, że Prezes URE nie był uprawniony do ustalenia w umowie obowiązywania w rozliczeniach stron stawek opłat określonych w taryfie, lecz obowiązany był zgodnie ze stanowiskiem Huty ustalić te opłaty według kosztów uzasadnionych ustalonych w tym postępowaniu dla Huty.

Jednakże jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 marca 2004r. II SK 18 /04 umowa przesyłowa jest nazwaną umową o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu w zakresie nieuregulowanym Prawem energetycznym i przepisami wykonawczymi. Stawki taryfowe mogą być dla różnych grup odbiorców energii elektrycznej różnicowane, przy czym według art.45 ust.4 Prawa energetycznego jedynym dopuszczalnym kryterium ich różnicowania są uzasadnione koszty „spowodowane realizacją świadczenia”. Z art.45 ust.3 Prawa energetycznego wynika z kolei, że przesłanką obniżenia stawek opłat- premii, upustu lub bonifikaty- jest także „niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi” Wynika nadto, że wysokość upustu lub bonifikaty może być określona w taryfie oraz w umowie. Skoro stawki taryfowe mogą być obniżone w umowie, należy im przyznać charakter maksymalnych. Znaczy to jednak tylko tyle, że uzgodnienie opłat wyższych niż taryfowe jest prawnie niedopuszczalne i nieskuteczne. Nie oznacza natomiast obowiązku ich obniżenia poniżej wartości taryfowej. Stawki opłat mogą być wprawdzie negocjowane, ale jedynie w granicach „standardów jakościowych obsługi”. „Koszty realizacji świadczenia”

oraz „standardy jakościowe obsługi” stanowią dwa usprawiedliwione, niedyskryminujące odbiorców kryteria obniżenia stawek. Różnica między nimi jest taka, że pierwsze różnicują stawki taryfowe, drugie zaś je także indywidualizują. W takich też i tylko w takich granicach, strony korzystają ze swobody kontraktowania co do ustalenia wysokości opłat. Wynagrodzenie / opłata przesyłowa / jest przedmiotowo istotnym elementem treści mowy przesyłowej. Jeżeli strony go nie uzgodnią, to w okolicznościach uzasadniających obowiązek zawarcia umowy tego rodzaju, ustala je Prezes URE, który nie ma jednak kompetencji do zastosowania stawek innych niż taryfowe, co wprost wynika z art.735§2 k.c.

Podzielając powyższe stanowisko należy stwierdzić, że kwestionowanie przez Hutę postanowień § 6 umowy jest nieuzasadnione.

Kolejnym kwestionowanym postanowieniem umownym jest § 9 w brzmieniu:

1.Przez cały okres obowiązywania Umowy, klient będzie wpłacał zaliczki na usługi przesyłowe w wysokości wynikającej z mocy zamówionej na dany miesiąc zgodnie z § 3 umowy oraz ilości energii elektrycznej, która ma być przesłana, przewidywanej na podstawie wielkości zamówionej. Wielkość energii elektrycznej przyjmowana do ustalenia opłaty zmiennej za usługi przesyłowe będzie określana jako iloczyn zamówionej mocy, liczby dni w danym okresie, o którym mowa w ust.2 poniżej, przemnożonych przez 24. Ustalone w powyższy sposób wielkości przemnożone przez stawki opłat i ceny z taryfy ZE będą określały wielkości zaliczki wynikające z opłaty zmiennej na dany okres rozliczeniowy. Wielkość opłaty stałej za usługi przesyłowe będzie określona dla danej dekady jako 1/3 iloczynu zamówionej mocy i stawki opłaty stałej z taryfy ZE.

2.Zaliczki będą uiszczane w następujących terminach:

do 28-go dnia poprzedniego miesiąca – za okres 1-10dnia danego miesiąca;

do 8-go dnia danego miesiąca – za okres 11-20 dnia danego miesiąca;

do 18-go dnia danego miesiąca – za okres od 21-go do ostatniego dnia danego miesiąca;

3. Brak uzyskania zaliczki w formie uznania rachunku bankowego ZE do dnia wskazanego w ust.2 spowoduje wstrzymanie świadczenia usług przesyłowych zgodnie z zasadami określonymi w art.6 ust.3a ustawy Prawo energetyczne. Jeżeli dzień uiszczenia zaliczki wypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin ten przypada na następny dzień roboczy następujący po dniu wymienionym w ust.2.

4. Faktury za świadczone usługi przesyłowe uregulowane będą wyłącznie przelewem na konto ZE wskazane w wystawionej fakturze oraz zgodnie z danymi zawartymi w niniejszej Umowie.

5. Faktury, o których mowa w ust.1 i 2 powyżej będą dostarczone do Klienta nie później niż na 3 dni przed terminem płatności.

6. Na koniec każdego miesiąca ZE dokona odczytu układu pomiarowo – rozliczeniowego i na podstawie tego odczytu wystawi fakturę rozliczeniową opiewającą na rzeczywiście wykonane usługi przesyłowe za dany miesiąc, płatną do 10 dnia następnego miesiąca. Faktura zostanie dostarczona do Klienta nie później niż na 3 dni przed terminem płatności.

7. Od nieziszczonych w terminie płatności będą naliczane odsetki ustawowe.

8. ZE wystawi faktury VAT, o których mowa w §9 niniejszej umowy bez podpisu, na podstawie §38 ust.9 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 grudnia 1997r.(Dz. U. Nr 156,poz.1024).

9. Klient upoważnia ZE do wystawiania faktur VAT bez podpisu.

Zdaniem apelującej Huty, wyżej wskazane postanowienie jest klauzulą uciążliwą, nieuwzględniającą przepisów art.6pkt.3a oraz art.6a Prawa energetycznego, nieuwzględniającą tego, że brak uznania rachunku może wynikać z winy banku przedsiębiorstwa energetycznego. Według Huty skarżone postanowienie winno być wykreślone z umowy.

Natomiast powodowy Zakład zarzuca, że wskazane postanowienie narusza art.6a oraz art.6ust.3a Prawa energetycznego i art.490k.c. Zakład domaga się zastrzeżenia w umowie uprawnienia do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych w braku uzyskania zaliczki ewentualnie nadania postanowieniu §9ust.2 następującego brzmienia: „Zaliczki będą uiszczane: za okres 1-10 danego miesiąca – do 10-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres 11-20 danego miesiąca – do 10 dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc; za okres od 21 do końca danego miesiąca – do 20-go dnia miesiąca poprzedzającego ten miesiąc”.

Zarzuty skarżących nie zasługują na uwzględnienie.

Jak wskazał Prezes URE w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, przedmiotowa umowa nie jest pierwszą, co do której strony nie mogą dojść do porozumienia; strony zgłaszają względem siebie roszczenia finansowe wywodzone z wcześniej zawartych umów; „istnieją też pewne roszczenia wymagalne zgodnie z zatwierdzonym przez Sąd Rejonowy w K Wydział Gospodarczy postępowaniem układowym”. Zdaniem Prezesa URE strony nie mają do siebie wzajemnego zaufania i postępują wobec siebie z zachowaniem najwyższej ostrożności, a o ograniczonej wiarygodności Huty i jej trudnej sytuacji finansowej świadczy fakt, że Huta musiała wdrożyć postępowanie układowe.

W odwołaniu od decyzji Huta przyznała, że „w wyniku prawomocnie zawartego przez Hutę „ S. A. ze swoimi wierzycielami układu przed Sądem Rejonowym w K za sygn. akt X Ukł 149/02/9 (odpis prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 05.11.2003r. o zatwierdzeniu układu) ZE S.A. posiada wobec Huty „ niesporne wierzytelności w łącznej kwocie 1.330.420,35zł (z tytułu usługi przesyłowej za grudzień 2002r.- oblig z prawa układowego), których termin wymagalności przypada na następne pięć lat (roszczenia niewymagalne w chwili obecnej – wbrew temu co przyjął w uzasadnieniu Prezes URE)”.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że Huta jest dłużnikiem Zakładu oraz iż Huta dopuściła się opóźnienia w zapłacie tych długów, a tego ustalenia nie zmienia okoliczność, że dług nie jest obecnie wymagalny.

Ponadto – jak stwierdził Sąd I instancji oraz jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z 9 marca 2004r. IIISK 18 / 04 – bezpośrednią przyczyną konfliktu między stronami na tle właściwego wykonania umowy z lipca 2001r. była odmowa zapłaty przez Hutę za dostarczoną energię z uwagi na – zdaniem Huty- zbyt wygórowane opłaty taryfowe. Również w sporze niniejszym – jak wynika z powyższych motywów- Huta kwestionuje stosowanie w rozliczeniach opłat taryfowych.

Apelacja Huty nie podważa skutecznie powyższych ustaleń. W tym stanie rzeczy Sąd I instancji przyjął trafnie, że racjonalny przedsiębiorca działający na rynku konkurencyjnym nie zawarłby w takiej sytuacji kolejnej umowy bez dodatkowych gwarancji zabezpieczających wykonanie świadczenia wzajemnego w przyszłości. Zaliczki są odpowiednim do tego środkiem, a dekadowy system ich uiszczania za pośrednictwem banku jest w pełni uzasadniony okolicznościami sprawy i nie narusza przepisu art. 488 § 1 k.c.

Przyjęcie rozliczeń za pośrednictwem rachunku bankowego znajduje uzasadnienie w przepisie art.13 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 19 listopada 1999r. Prawo działalności gospodarczej / Dz. U. 99.101.1178 ze zm. – obecnie art.22 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej – Dz. U. 04.173. 1807 ze zm./, Huta bowiem nie wykazała, aby wysokość należności uzasadniała odstępstwo od tego trybu rozliczeń.

Wbrew również zarzutom apelacji Zakładu, prawidłowe jest uregulowanie, że brak zaliczki w terminie określonym w umowie uprawnia Zakład do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych zgodnie z zasadami określonymi w art.6ust.3a Prawa energetycznego. Nowelizacja Prawa energetycznego wprowadziła w art.6 ust.3a, który to przepis określa w jakiej sytuacji przedsiębiorstwo energetyczne, zajmujące się przesyłaniem

i dystrybucją paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła może wstrzymać dostawę w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za paliwo. Przepis ten został wprowadzony w interesie odbiorcy, bowiem uniemożliwia on zastosowanie umownych, mniej korzystnych dla odbiorcy, zasad wstrzymania dostaw oraz jako *lex specialis* wyłącza zastosowanie ogólnych zasad przewidzianych w Kodeksie cywilnym.

Wobec powyższego nie może być uwzględnione żądanie Zakładu wprowadzenia do umowy stypulacji uprawniającej Zakład do niezwłocznego wstrzymania świadczenia usług przesyłowych w razie brak uzyskania zaliczki w terminie. Uprawnienia do niezwłocznego wstrzymania świadczenia nie można – wbrew stanowisku Zakładu – wywieść z przepisu art. 6a Prawa energetycznego. Przepisy te dają uprawnienie przedsiębiorstwu energetycznemu do zainstalowania -w określonych w sytuacjach- przedpłatowych układów pomiarowo- rozliczeniowych. Korzystanie przez odbiorcę z przedpłatowego układu pomiarowo- rozliczeniowego powoduje, iż zmuszony jest on do uiszczenia należności przed otrzymaniem energii elektrycznej. Taki skutek zainstalowania wskazanego układu nie daje jednak podstawy do przyjęcia, że dopuszczalne jest zastrzeżenie uprawnienia Zakładu do wstrzymania świadczenia z naruszeniem art.6ust.3a Prawa energetycznego.

Zakład wnosi w apelacji, aby w razie nieuwzględnienia żądania zmiany treści § 9 ust.3 co do wstrzymania świadczenia nadać ust.2 § 9 brzmienie, w świetle którego terminy zapłaty zaliczek byłyby ustalone na 10-go i 20-go dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym usługa przesyłu byłaby świadczona. Jednakże miesięczne wyprzedzenie płatności w stosunku do czasu spełnienia świadczenia niepieniężnego stanowi nadmierną uciążliwość dla odbiorcy.

Powodowy Zakład wnosi także o zmianę § 12 ust.6 / ust.4 po zmianie dokonanej decyzją z dnia 25 marca 2004r./w części dotyczącej uprawnienia do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych. Zgodnie z brzmieniem tego

postanowienia ukształtowanym zaskarżoną decyzją Zakład jest uprawniony do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych z zachowaniem trybu i terminów ustawowych w przypadkach określonych w tym postanowieniu między innymi w przypadku opóźnienia w zapłacie należności. Żądając wprowadzenia zastrzeżenia o prawie Zakładu do niezwłocznego wstrzymania świadczenia powód powołuje się na nienależyte wykonywanie zobowiązań w zakresie zapłaty przez Hutę oraz że spełnienie świadczeń przez Hute jest wątpliwe oraz na naruszenie przepisów art. 6ust.3a i art.6a Prawa energetycznego. Żądanie Zakładu dotyczące postanowienia § 12 ust.6 / ust.4/ umowy nie może być zatem uwzględnione z przyczyn wskazanych wyżej w odniesieniu do postanowienia § 9ust.3, jak już wskazano uchybienie terminom płatności uprawnia przedsiębiorstwo energetyczne do wstrzymania świadczenia usług przesyłowych lecz na warunkach określonych w art.6a Prawa energetycznego.

Huta kwestionuje postanowienie § 12 ust.6 lit.a, domagając się skreślenia tego postanowienia w związku z postanowieniem § 9 dotyczącym zaliczek. Jednakże wobec uznania, że wprowadzenie systemu zaliczek jest zasadne, nie ma podstaw do uwzględnienia żądania Huty wykreślenia § 12 ust. 6 lit.a umowy.

Kwestionując zapis § 10 ust.11 umowy Huta zarzuca, że krótkotrwałe przerwy negatywnie wpływają na żywotność urządzeń energetycznych, a odpowiedzialność Zakładu za takie przerwy została wyłączona. Postanowienie § 10 ust.11 umowy otrzymało brzmienie: „Na skutek działania siły wyższej, automatyki sieciowej, niezbędnych przełączeń przy zmianie konfiguracji sieci lub z przyczyn niezależnych od ZE, mogą pojawić się krótkotrwałe przerwy w dostawie energii elektrycznej oraz wahnięcia napięcia o czasie do 1 min, za które ZE nie ponosi odpowiedzialności”. Jak wynika zatem z treści przytoczonego postanowienia nie narusza ono przepisu art.471 k.c.

Zgodnie z brzmieniem § 13 integralną częścią umowy jest aktualnie obowiązująca „Taryfa dla energii elektrycznej ZE S.A.” oraz Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Rozdzielczej ZE S.A.

Huta zarzuca, że nie ma wpływu na zmiany wprowadzone w tej instrukcji.

Jednakże zgodnie z przepisami wykonawczymi do Prawa energetycznego / rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 25 września 2000r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców – Dz. U. Nr 85, poz. 957, rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 grudnia 2004r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, ruchu i eksploatacji tych sieci – Dz. U. 05.2.6 - § 29 ust. 1 / ruch sieciowy i eksploatacja sieci powinny odbywać się zgodnie z instrukcją opracowaną i udostępnianą przez właściwego operatora. W świetle powyższego operator jest uprawniony do jednostronnego opracowania instrukcji, a strona przeciwna może żądać jej udostępnienia. Powyższe nie zmienia stanu rzeczy, że strony obowiązane są do stosowania tej instrukcji.

Obie strony zarzuciły naruszenie przez Sąd I instancji przepisów postępowania przez nieuwzględnienie ich wniosków dowodowych. Zakład zarzucił oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność możliwości technicznych oraz kosztów zainstalowania w Hucie przedpłatowego układu pomiarowo- rozliczeniowego. Huta zarzuciła pominięcie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do zweryfikowania zaproponowanych przez Hutę stawek opłat, uniemożliwienie Hucie wykazania stosowania przez Zakład subsydiowania skrośnego, pominięcie wniosków zmierzających do wykazania, że Zakład ustalał w latach 2002-2005 w umowach z innymi podmiotami z grupy A23 ceny usługi przesyłowej stosując niższe stawki niż opłata taryfowa.

Powyższe zarzuty nie zasługują na uwzględnienie, jako że zgłoszone wnioski nie dotyczyły – jak już wynika z powyższych motywów – faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Z tego też względu oddalono wnioski dowodowe stron zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym.

Z tych względów obie apelacje jako niezasadne podlegają oddaleniu stosownie do przepisu art.385 k.p.c.

Za zgodność z oryginałem stwierdzam
Sekretarz Sądowy